

νάνται νά παραστήσωσι τὰ αἰσθήματα τῆς Ῥόζας μαθούσης ὅτι ὁ κύριός της ἦτο συγχρόνως καὶ δεσποφυλάξ. Ὅθεν αὐτὴ ἐδιπλασίασε τὰς προσπάθειάς της, ὅπως εὐχαριστῇ αὐτὸν καὶ τὴν κακὸτροπον γυναῖκά του καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, ἐλπίζουσα ὅτι μετ' οὐ πολὺ ἤθελε κερδήσῃ τὴν εὐνοίαν τῆς δεσποίνης της, καὶ οὕτω τολμήσει νά ἐρωτήσῃ, τίνες ἦσαν οἱ ἐν τῷ Φρουρίῳ πεφυλακισμένοι. Ἀλλὰ καὶ τῶν παιδίων ἡ διαγωγή ἦτο ἀνυπόφορος· διότι ἐμιμοῦντο τὴν ἑαυτῶν μητέρα εἰς τὸ ἐπιπλῖττειν καὶ προστάττειν! «Ῥόζα, ἔλθε νά με ἐνδύσης ἀμέσως,» ἔλεγε τὸ μὲν· «εἶσαι λίαν ὀκνηρά, δὲν ἀξίζεις, διόλου,» ἐξεφώνει τὸ ἕτερον. Παραμοίων προσταγῶν καὶ ἐπιπλήξεων συνεχῶς ἐπαναλαμβάνονμένων μετὰ δυσκολίας ἡδύνατο ἡ Ῥόζα νά κρατῇ ἑαυτὴν τοῦ νά παραστήσῃ τὸ ἄτοπον τῆς πρὸς αὐτὴν διαγωγῆς των. Παρὼν δέ ποτε ὁ πατὴρ των ἡγανάκτησε τοσοῦτον, διὰ τὸ πρὸς αὐτὴν κακὸν φέρσιμόν των, ὥστε ἔδειρεν αὐτὰ ἐπαινέσας τὴν νεαρὰν ὑπηρετρίαν διὰ τὴν ἀγγελικὴν αὐτῆς ὑπομονὴν καὶ πραότητα.

[Ἔπεται συνέχεια]

Ῥπό τῆς δεσπινίδος Χ. Ὁρ. ἐστάλη ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ἡ ἀκόλουθος ὡραία τοῦ Π. Πιρίου ἐπιστολή.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΑΙΝΙΟΥ Εἰς ΤΑΚΙΤΟΝ.

Περὶ τῆς Καταστροφῆς τῆς Πομπηίας [69 μ. Χ.]

Ἡ ἐπιστολὴ δι' ἧς σοὶ ἔδωκα πληροφορίας περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Θείου μου σοὶ ἐνέπνευσε, καθὼς μοὶ λέγεις, τὴν ἐπιθυμίαν νά γνωρίσῃς τὰς ταραχὰς καὶ τοὺς κινδύνους, εἰς οὓς ἐξετέθην ὡς εἰς τὴν Μεσσήνην· διότι ἐκεῖ εἶχον διακῶπει τὴν διήγησίν μου.

«Ἄν καὶ αὕτη ἡ ἀνάμνησις με κάμνει νά φρικῶ, Ὅμως δὲ ὑπακούσω.»

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Θείου μου, ἐξηκολούθησα τὴν μελέτην, ἥτις με ἐμπόδισε νά τὸν ἀκολουθήσω. Μετὰ τὸ λουτρὸν καὶ τὸ δεῖπνον ἐκοιμήθην στιγμὰς τινὰς ὑπνὸν ἀνήσυχον. Πρὸ ἡμερῶν σεισμὸς ἤκούσθη. Ὀλίγον ὅμως μὰς ἐφόβισεν, διότι εἶνε συνήθης ἐν Καμπανίᾳ. Ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα ἐδιπλασιά-

σθη τόσον, ὥστε ἡδυνάτό τις νά ὀνομάσῃ αὐτὸν ὄχι σεισμὸν ἀλλὰ γενικὴν καταστροφὴν. Ἡ μήτηρ μου ὤρμησεν εἰς τὸν κοιτῶνά μου, ὅτε ἐγειρόμην διὰ νά τὴν ἀφυπνήσω ἐὰν ἐκοιμᾶτο. Ἐκαθήσαμεν εἰς τὴν αὐλὴν, ἥτις σχηματίζει στενὸν χώρισμα μεταξὺ τῆς οἰκίας καὶ τῆς θαλάσσης. Δεκαοκταέτης τὴν ἡλικίαν ὧν δὲν γνωρίζω ἐὰν γενναιότητα ἢ ἀπερισκεψίαν πρέπει νά ὀνομάσω ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπραξα. Ἐζήτησα τὸν Τίτον Λίβιον. Ἦρχισα ν' ἀναγινώσκω μετὰ τὴν μεγαλειτέραν ἀταραξίαν, καὶ ἐξηκολούθουν νά κρατῶ σημειώσεις.

Φίλος τις τοῦ Θείου πρὸ ὀλίγου εἰς Ἰσπανίαν ἀφίχθεις, ὅπως τὸν ἴδῃ, μὰς εὔρε καθημένους τὴν μητέρα καὶ ἐμέ. Ἀνεγίνωσκον τότε. Κατέκρινε τῆς μὲν μητρός μου τὴν ἀφροντισίαν, ἐμοῦ δὲ τὴν ἐμπιστοσύνην. Ἀλλ' οὐχ ἥττον ἐξηκολούθησα τὴν ἀνάγνωσίν μου.

Ἦτο ἡ πρώτη ὥρα τῆς πρωίας, καὶ ὅμως δὲν ἐβλεπέ τις παρ' ἀμυδρόν τι, καὶ ἀμφίβολον φῶς. Αἱ πέριξ ἡμῶν οἰκίαι ἦσαν τόσον τετιναγμέναι, ὥστε ἡπειλοῦντο νά καταπέσωσιν ἀνευδοιάστως εἰς μέρος τόσον στενὸν ἄν καὶ ἦτο ὑπαιθρον. Ἀποφασίζομεν τέλος νά ἐγκαταλείψωμεν τὴν πόλιν. Ὁ λαὸς πεφοβισμένος φεύγει μεθ' ἡμῶν. Καὶ ἐπειδὴ, ὅταν φοβῆται τις προτιμᾷ τὰς ιδέας τῶν ἄλλων μᾶλλον παρά τὰς ἰδικὰς του, πλῆθος ἀνθρώπων μὰς ἀκολουθεῖ, μὰς πιέζει, μὰς ὠθεῖ. Φθάσαντες ἐκτὸς τῆς πόλεως ἐσταματήσαμεν· ἐκεῖ πάλιν νέα φαινόμενα, νέοι φόβοι. Αἱ ἄμα-

Ὁ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ Πασσάς.

ξαι, τὰς ὁποίας εἶχομεν φέρε μεθ' ἡμῶν, ἂν καὶ εἰς ἐλεύθερον πεδίου, ἐσύροντο πανταχόθεν, καὶ οὔτε διὰ λίθων ἡδυνάμεθα νά τὰς σταματήσωμεν εἰς τὴν θέσιν των. Ἡ θάλασσα ἐφαίνετο ὡς ἀντωθουμένη καθ' ἑαυτὴν καὶ ὡς δεδιωγμένη ἐκ τῆς παραλίας ἔνεκα τοῦ σεισμοῦ τῆς γῆς. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ παραλία εἶχεν αὐξηθῇ, καὶ ὅτι πλείστοι ἰχθύς ἔκειντο ἐπὶ τῆς στεγνῆς ἄμμου. Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους καπνὸς μέλας καὶ τρομερὸς, ἐσχισμένος ὑπὸ τῶν πυρίπνων ζαλῶν, καὶ μακραὶ ταινίαι πυρᾶς ὁμοίαι μετὰ μεγίστας ἀστραπάς ἐξήρχοντο ἐκ τῶν ἡμιανοίκτων πλευρῶν τοῦ ὄρους. Τό-

τε ὁ φίλος, περὶ τοῦ ὁποίου ἀνωτέρω ὁμίλησα, ἐπανήλθε ζωηρότερον εἰς τὴν πρότασίν του. Ἐάν ὁ θεῖος, ἐάν ὁ ἀδελφός σου εἶνε ζῶν, μᾶς εἴπεν, ἐπιθυμῶ βεβαίως νὰ σωθῇτε, ἐάν δὲ ἀπέθανε θὰ ἠθέλησε νὰ ἐπιζήσῃτε. Τί περιμένετε λοιπὸν διὰ νὰ ἀναχωρήσετε. Τοῦ ἀπεκρίθημεν ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ σκεφθῶμεν περὶ τῆς ἀσφαλείας μας, ἐν ὅσῳ εἴμεθα ἀβεβαιοὶ περὶ τῆς τύχης του. Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ὁρμᾷ καὶ ζητεῖ σωτηρίαν διὰ ταχείας φυγῆς. Πάραυτα σχεδὸν τὸ νέφος πυκνοῦται ἐπὶ τῆς γῆς καὶ καλύπτει τὰ κύματα. Δὲν ἐβλέπομεν πλέον τὴν ἀπέναντι νῆσον Καπρέαν, τὴν ὁποίαν τὸ νέφος περιεκάλυπτε καὶ τὴν θέξν τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Μεσσήνης. Ἡ μήτηρ μου μὲ ἐξορκίζει, μὲ διατάττει, μὲ βιάζει, νὰ σωθῶ, δι' ὁποιοῦδήποτε τρόπου. Μοὶ λέγει ὅτι ἡ φυγὴ εἶνε εὐκολὸς εἰς τὴν ἡλικίαν μου, ὅτι δι' αὐτὴν ἀδύνατον καὶ βεβαρυμένην ὑπὸ τῶν ἐτῶν ἦθελεν εἶσθαι εὐχάριστος ὁ θάνατος ἄνευ τῆς ιδέας ὅτι ὑπῆρξεν αἰτία τοῦ ἐμοῦ. Τῇ λέγω ὅτι δὲν ὑπάρχει σωτηρία δι' ἐμὲ παρὰ μετ' αὐτῆς. Τὴν λαμβάνω ἐκ τῆς χειρὸς, τὴν βιάζω νὰ διπλασιάσῃ τὸ βῆμά της. Μὲ ὑπακοῦει ἀκουσίως καὶ αἰτιᾶται τὴν βροδυτέραν πορείαν μου. Ἀθά ἤρχισε νὰ πίπτῃ ἐφ' ἡμῶν ἀλλὰ εἰς μικρὰν ποσότητα. Στρέφω τὴν κεφαλὴν μου καὶ βλέπω ὀπισθὲν μας πυκνὸν καπνὸν, ὅστις μᾶς ἠκολούθει διαχρόμενος ἐπὶ τῆς γῆς ὡς χεῖμαρος. Ἄς ἐγκαταλείψωμεν τὴν μεγάλην ὁδὸν ἐν ὅσῳ βλέπομεν ἀκόμη, λέγω εἰς τὴν μητέρα μου, διὰ νὰ μὴ πῶμεν καλὴν ἢ ὁμίχλην καὶ ἐνεκα τοῦ πλήθους, τὸ ὅποιον μᾶς ἀκολουθεῖ τρέχον. Μόλις ἐστάθημεν, καὶ τὰ σκότῃ ἐπυκνώθησαν ἔτι περισσότερο. Δὲν ἦτο μόνον νύξ σκοτεινὴ καὶ πλήρης νεφῶν, ἀλλὰ τὸ σκότος κοιτῶνος, τοῦ ὁποίου πάντα τὰ φῶτα ἐσβέσθησαν. Δὲν ἤκουέ τις ἄλλο τι, εἰμὴ στεναγμοὺς γυναικῶν, κλαυθουρίσματα παιδιῶν, καὶ φωνὰς ἀνδρῶν. Ὁ εἰς ἐφώναζε τὸν πατέρα του, ἄλλος τὸν υἱὸν του, ἄλλος τὴν γυναῖκά του, ἢ δὲν ἐγνωρίζοντο ἄλλως παρὰ διὰ τῆς φωνῆς. Ὁ μὲν ἐκλαίει τὸν ἑαυτὸν του, ὁ δὲ τοὺς ἰδιούς του. Ὑπῆρχόν τινες, οἵτινες ἐνεκα τοῦ φόβου τοῦ θανάτου ἀπέθνησκον. Ἐδῶ ὕψωνον τὰς χεῖρας εἰς τὸν Οὐρανὸν ἐκεῖ ἐνόμιζον ὅτι δὲν ὑπῆρχεν πλέον Θεός, καὶ ὅτι, αὕτη ἦτο ἡ τελευταία νύξ, ἡ αἰωνία νύξ, ἥτις ἐμελλε νὰ ἐνταφιάσῃ τὸν κόσμον. Πλείστοι προσέθετον εἰς τοὺς πραγματικὸς κινδύνους φαντασιώδεις καὶ ματαιοὺς φόβους. Τινὲς ἔλεγον ὅτι εἰς τὴν Μεσσήνην κατεστράφη τὸ δεῖνα οἰκοδόμημα, καὶ ὅτι ἄλλο εἶχεν ἐμπρησθῇ, ψευδεῖς φῆμαι, αἵτινες ὅμως ὡς ἀληθεῖς ἦσαν παραδεδεγμένοι. Ἐφάνη λάμψις τις, ἥτις μᾶς ἀνήγγελλεν ὅχι ἐπιστροφὴν τοῦ φωτός ἀλλὰ τὴν προσέγγισιν τοῦ πυρὸς τὸ ὅποιον μᾶς ἠπειλεῖ. Ἀλλ' ἐστάθη μικρὰν ἡμῶν. Τὰ σκότῃ ἀπαρῆλθον. Ἡ βροχὴ τῆς λάβδας ἤρχισε πάλιν ἰσχυροτέρα καὶ πυκνότερα. Ἀνίστάμεθα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διὰ νὰ ἀποτινάξωμεν αὐτὸν τὸν ὄγκον, ὅστις μᾶς κατέβιβρωσκε καὶ μᾶς ἐπνίγε ὑπὸ τὸ βάρος του. Ἦδυνάμην νὰ καυχῇθαι ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τοσούτου τρομεροῦ κινδύνου οὔτε παρόπον μου ἐξέφυγε οὔτε λέξις ἢ ὁποῖα νὰ ἐξέφραζε

ἀδυναμίαν· ἀλλ' ἐστηριζόμην ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀξιοδακρύτου καὶ συγχρόνως παρηγόρου ιδέας, ὅτι δηλαδὴ ἅπας ὁ κόσμος μετ' ἐμοῦ ἀπώλλυτο. Ἐπὶ τέλους ἡ μικρὰ αὕτη ὁμίχλη ἠφανίσθη ὡς καπνὸς ἢ νέφος. Ὁλίγον μετὰ ταῦτα ἐπανείδομεν τὴν ἡμέραν καὶ μάλιστα τὸν ἥλιον ἀλλὰ, καθὼς παρουσιάζεται εἰς τὰς ἐκλείψεις, σκοτεινόν. Τὸ πᾶν ἐφαίνετο ἡλλαγμένον εἰς τοὺς συγχισμένους ὀφθαλμούς μας. Κόνις ἐκάλυπτεν ἅπαντα τὰ ἀντικείμενα καθὼς μανδύας ἐκ χιόνος.

Ἐπεστρέψαμεν εἰς Μεσσήνην. Ἐκαστος ἀποκατεστάθη ἐπὶ τὸ κάλλιον καὶ διήλθομεν τὴν νύκτα μετὰ τοῦ φόβου καὶ τῆς ἐλπίδος. Ἀλλ' ὁ φόβος ἐπεκράτει περισσότερο, διότι οἱ σεισμοὶ ἐξακολούθουν. Οἱ πλείστοι πλανώμενοι ἀπὸ τρομερὰς προρρήσεις ἐπεδύρουν τὴν εὐτυχίαν αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων. Ἐντούτοις μ' ὅλους τοὺς παρελθόντας καὶ μέλλοντας κινδύνους δὲν εἶχομεν σκοπὸν νὰ ἀναχωρήσωμεν χωρὶς νὰ μάθωμεν τι περὶ τοῦ θείου μου.

Ὁ ἀναγνώστης τὰς λεπτομερείας ταύτας, ἀλλὰ δὲν θὰ προσθήσῃ αὐτὰς εἰς τὸ ἔργον σου. Δὲν εἶνε διόλου ἀξία τῆς ἱστορίας, καὶ ἐάν μάλιστα δὲν εὕρισκῃς αὐτὰς ἀρμοδίας εἰς μίαν ἐπιστολὴν μὴ αἰτιάσαι ἐμὲ, ἀλλὰ ἑαυτόν, ὅστις τὰς ἀπήτησας.

Χαῖρε.

ΕΞ ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ ΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΙ

[Συνέχεια, ἴδε ἀριθ. 16].

Οἱ Ἰάπωνες εἰσὶ λίαν εὐφρεῖς, ἀριστοὶ μιμήται καὶ λίαν ἐπίμονοι, ὥστε οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ταχέως θὰ ὠφεληθῶσι ἐξ ὅσων θὰ ἴδωσι παρὰ τοῖς ἄλλοις λαοῖς, συγχρόνως δὲ θὰ τὰ τελειοποιήσωσιν. Τὸ κοινότερον ἐπάγγελμα εἶναι τὸ τοῦ λεπτοουργοῦ καὶ ξυλουργοῦ, διότι πᾶσαι αἱ οἰκίαι καὶ πάντες οἱ ναοὶ καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα εἰσὶν ἐκ ξύλου, καὶ ἀσμένως τὰ κοσμοῦσι διὰ ὠραιωτάτων γλυφῶν. Τὰ ξύλινα ταῦτα ἔργα εἰσὶν ἐντελέστατα, καὶ διὰ τὰς μικρὰς οἰκίας αἵτινες, καίτοι ὁμοιάζουσαι κατὰ πάντα, ἀρέσκουσιν ὅμως διὰ τὴν λεπτότητα τῆς ἐργασίας ἢ τὴν καθαριότητα. Ἐπὶ τῶν θυρῶν, τῶν στεγῶν καὶ τῶν παραθύρων τῶν ὠραιωτέρων, τιθέασι πτηνὰ, ζῶα παντὸς εἶδους καὶ ἰχθῦς θαυμασίως γεγλυμένους καὶ κεχρωματισμένους μετὰ φυσικὰ χρώματα, ταῦτα πάντα δίδουσι πολλὴν ἐργασίαν εἰς τοὺς τεχνίτας καταγινόμενους εἰς τὰ διάφορα ταῦτα ἔργα.

Ἀπεναντίας, ὀλίγιστοι ὑπάρχουσι τέκτονες καὶ λιθοκόποι διότι ὡς ἤδη εἶπομεν, φοβούνται τὰς λιθοκτίσεις οἰκοδομὰς ἐνεκα τῶν πολλῶν σεισμῶν τῶν συμβαινόντων εἰς τὴν χώραν. Μεταχειρίζονται ὅμως μάρμαρον καὶ γρανίτην πρὸς κατασκευὴν στηλῶν καὶ μνημείων ἐν νεκροταφείοις.

Ὀλίγη γίνεται χρῆσις τῆς μετάξης παρὰ τῶν Ἰαπώνων πρὸς ἐνδυμασίαν· κατασκευάζουσιν ὅμως ἐξ αὐτῆς διάφορα κοσμήματα.

Ἐν Ἰαπωνίᾳ εὕρηνται χρυσοὶ καὶ πολύτιμοι λίθοι,